Published December 27, 2019 Klapalekiana, **55**: 277–292, 2019
ISSN 1210-6100

Vzpomínky na profesora Pavla Štyse (1933–2018)

In memoriam of Professor Pavel Štys (1933–2018)

Pavel Štys se narodil v Praze 8. prosince 1933. Od útlého dětství se velmi zajímal o přírodu a se sbíráním hmyzu a pokusy o jeho preparaci a uchování začal již ve čtyřech letech. Tyto jeho snahy byly intenzivně podporovány Pavlovými milujícími rodiči. Pavlův otec, Jaroslav Štys (1897–1963), byl manuálně zručný, vyučil se několika řemeslům a dobře maloval, pracoval jako technický úředník ve firmě svého bratra. Pavlova matka, Ludmila Štysová (1896–1976), která pocházela z jihočeského selského (kulackého) rodu, byla v domácnosti. Jeho mladší sestra Hana vzpomíná, že Pavel během svých středoškolských studií choval v terárii laboratorní myši a kudlanky. Pavlovy sbírky zabíraly jednu kuchyňskou skříň, a právě kuchyň jejich malého bytu byla jeho první entomologickou laboratoří – během preparování nasbíraných exemplářů museli zbývající členové rodiny opustit kuchyni, aby nerušili jeho práci otřesy stolu.

Pavlův strýc, Josef Štys (1889–1950), byl mladším spolumajitelem továrny Srb & Štys, která vyráběla optické přístroje včetně mikroskopů a dalekohledů. Po německé okupaci v březnu 1939 byla tato firma konfiskována nacisty pro potřeby německého válečného průmyslu. Po osvobození Československa v roce 1945 však nebyla majitelům navrácena a místo toho byla znovu konfiskována na základě Benešových dekretů. V éře po komunistickém převratu v únoru 1948 pak nevhodný třídní původ a celoživotní antikomunistické smýšlení komplikovaly Pavlovu kariéru až do listopadu 1989.

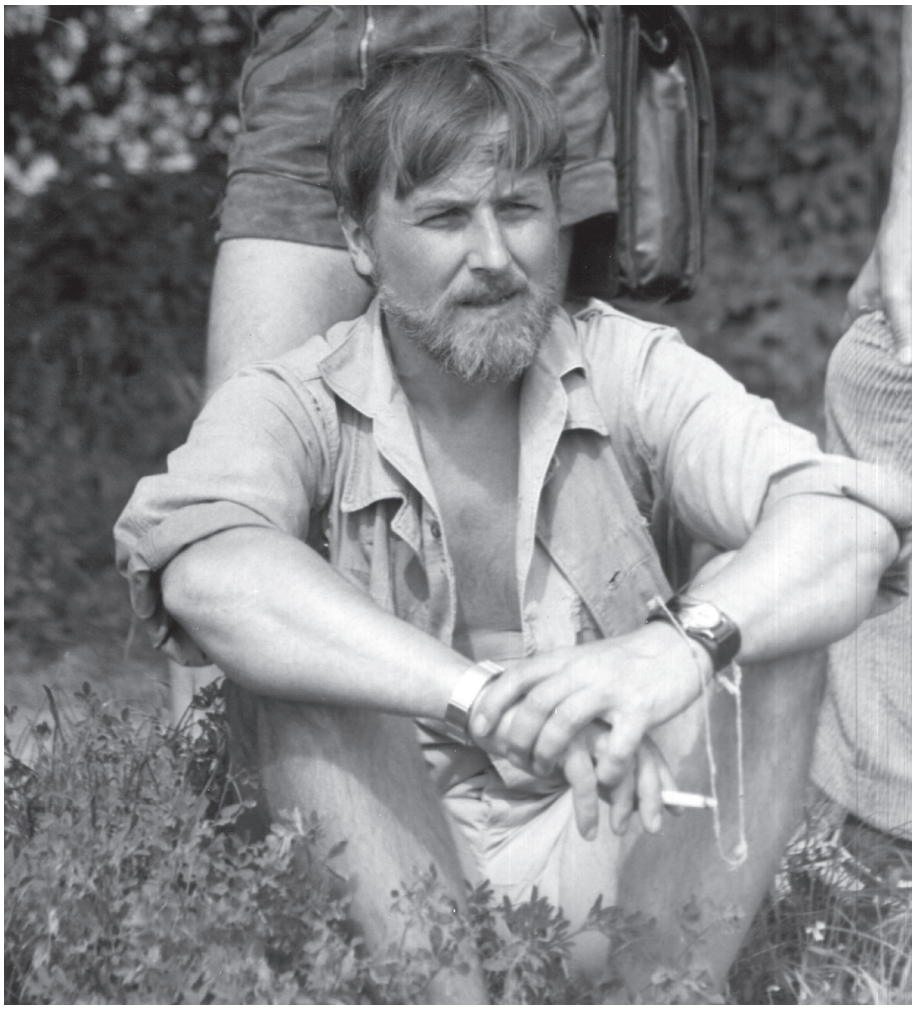
Po studiu na Vančurově reálném gymnasiu (dnes Gymnázium Na Zatlance) byl Pavel přijat na Přírodovědeckou fakultu (tehdy Biologickou fakultu) Univerzity Karlovy v Praze, které zůstal věrný až do konce života. Studium absolvoval v roce 1957 se zaměřením speciální zoologie – entomologie, souběžně s učitelským oborem biologie a chemie. S výukou na fakultě začal již během studií a po svém absolutoriu se stal zaměstnancem Katedry zoologie (dříve Katedry systematické zoologie). Titul kandidát věd (CSc.) získal v Entomologickém ústavu československé akademie věd v Praze v roce 1966 (téma kandidátské práce bylo „Morfologie, vyšší klasifikace a fylogenese trichophorních ploštic"), doktorát přírodních věd (RNDr.) pak na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v roce 1967. Na Katedře zoologie působil Pavel Štys postupně v následujících pozicích: asistent (1957–1961), odborný asistent (1961–1987), vědecký pracovník (1987–1989), a vedoucí vědecký pracovník (1989–1992). Přestože byl Pavel jedním z nejvíce respektovaných vědeckých pracovníků na fakultě, habilitace mu z politických důvodů nebyla umožněna až do Sametové revoluce v listopadu 1989. Habilitoval se až v roce 1991 s tématem „Vyšší klasifikace hmyzího řádu Heteroptera" a byl jmenován docentem v oboru entomologie. Profesorem entomologie se stal v roce 1993. V letech 1991 až 1995 byl vedoucím Entomologického oddělení na Katedře zoologie a v letech 1995 až 1998 vedoucím Katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UK. Kromě toho zastával Pavel v 90. letech řadu dalších funkcí na Univerzitě Karlově a v Akademii věd České republiky. Od akademického roku 1999/2000 byl Pavel oficiálně v důchodu, zůstal ale na Katedře zoologie jako emeritní profesor, a i nadále zde působil jako přednášející a vědecký pracovník až do své smrti.

Pavel byl aktivní jako učitel několika generací českých biologů, s řečnickým talentem a velmi širokým a hlubokým přehledem v celé zoologii, který dokázal studentům velmi dobře předat. K jeho nejvýznamnějším vyučovaným předmětům patřily Principy a metody systematické zoologie, Obecná entomologie (na obou z nich se podílel až do své smrti), Evoluční biologie, Systematická entomologie – Hemimetabola, ale rovněž vedl Praktická cvičení ze zoologie bezobratlých a po několik desetiletí se účastnil také Terénních cvičení ze zoologie pro bakalářské studenty a specializovaného Terénního cvičení z entomologie pro magisterské studenty. Od roku 1960 byl Pavel každoročně vedoucím jedné až tří diplomových prací z entomologie, ať už s odborným nebo s pedagogickým zaměřením. Mezi jeho studenty byla řada budoucích profesionálních entomologů a univerzitních učitelů, mezi jinými Prof. Miroslav Papáček, Doc. Jitka Vilímová a Prof. Jan Zrzavý. Přestože mu nebylo až do roku 1988 dovoleno být oficiálním školitelem aspirantů (dnešních doktorských studentů), vedl práce M. Papáčka a J. Vilímové alespoň ideově; oficiálním školitelem doktorandů mohl být až od roku 1989.

V letech 1965–1968 Pavel působil jako hostující odborný asistent na University of Khartoum v Súdánu. V obdobích s politicky příznivějším klimatem absolvoval několik dlouhodobých pobytů v zahraničí, například v Department of Entomology, Agricultural University, Wageningen, v Nizozemí u Reného H. Cobbena (1985), po změně režimu pak v Department of Entomology, American Museum of Natural History, New York, USA, kde pracoval spolu s Randallem T. Schuhem (1990), Department of Earth Sciences, Carleton University, Ottawa, Kanada, s Jarmilou Kukalovou-Peck (1990), a v Australian Museum, Sydney, s Gerasimem Cassisem (1993–1994). Pavel rovněž uskutečnil řadu krátkodobých návštěv ve sbírkách významných přírodovědných muzeí, v posledních letech zejména v Londýně, Paříži, Washingtonu, Stockholmu, Helsinkách a Lundu, v některých z nich opakovaně. Výsledky své vědecké práce Pavel aktivně prezentoval na mnoha konferencích a pracovních setkáních v bývalém Československu i v zahraničí. Od 90. let byl pravidelným účastníkem konferencí Quadrennial Meeting of the International Heteropterists' Society, European Hemiptera Congress, International Congress of Entomology a Congress of the International Society for Behavioral Ecology, stejně jako česko-slovenských Zoologických dnů.

Pavel Štys byl členem řady českých i mezinárodních komisí a vědeckých společností, například České společnosti entomologické, České zoologické společnosti, American Entomological Society a Society of Systematic Zoology. Pavlův celoživotní zájem o zoologickou nomenklaturu byl korunován jeho volbou členem Mezinárodní komise pro zoologickou nomenklaturu. V této funkci působil v letech 1989–2015 a účastnil se přípravy čtvrtého vydání *Mezinárodních pravidel zoologické nomenklatury* (ICZN 1999). Spolu s Václavem Houšou přeložili třetí i čtvrté vydání *Mezinárodních pravidel* do češtiny (Houša & Štys 1989, 2003). Pavel působil rovněž jako člen redakčních rad mnoha vědeckých časopisů vydávaných v České republice i v zahraničí. Nejvýznamnější bylo jeho editorství v *European Journal of Entomology* (původně *Acta Entomologica Bohemoslovaca*), kde působil od roku 1962 až do své smrti a významně se podílel na vybudování a udržení vysoké kvality tohoto časopisu.

Prvním objektem Pavlova vědeckého zájmu byly pestřenky (Diptera: Syrphidae) o nichž v 50. a na počátku 60. let napsal několik vědeckých článků. Brzy se začal věnovat i studiu ploštic (Heteroptera) a záhy se stal mezinárodně uznávaným odborníkem na tuto skupinu, jejímuž výzkumu se věnoval až do své smrti. Studoval ploštice z nejrůznějších aspektů, na prvním místě jejich alfa a beta taxonomii (tj. popisy nových druhů a vyšší klasifikací) fylogeneticky významných ale vesměs málo studovaných skupin, například infrařádů Enicocephalomorpha a Dipsocoromorpha, a čeledí Helotrephidae (spolu s M. Papáčkem), síťomilkovití

Obr. 1. Pavel Štys na terénní exkurzi se studenty Univerzity Karlovy v 70. letech. (Fotografie: Archiv Katedry zoologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy; Kment et al. 2019).
Fig. 1. Pavel Štys on the field excursion with the students of the Charles University in 1970's. (Photography: Archive of the Department of Zoology, Faculty of Science, Charles University; Kment et al. 2019).

(Plokiophilidae), Colobathristidae, Malcidae, Hyocephalidae, Thaumastellidae, broučicovití (Thyreocoridae) a zaoblenkovití (Plataspidae) (poslední dvě čeledi spolu s J. Vilímovou). Jeho články se často soustředily na popis a vyobrazení morfologické diverzity studovaných ploštic a její fylogenetickou interpretaci, avšak ve svých pracích využíval i údaje z dalších disciplín – embryologie, ontogeneze, bionomie, ekologie, zoogeografie a paleontologie. I přes jeho jisté pochybnosti o využití numerických metod ve fylogenezi, Pavel důsledně používal ve svých pracích Hennigovský fylogenetický přístup, čímž připravoval pevné základy pro pozdější nástup kladistiky a molekulární fylogenetiky.

Nejvýznamnějším Pavlovým publikačním počinem, který uskutečnil spolu s vynikajícím ruským kolegou Izjaslavem M. Keržněrem, bylo navržení vyšší klasifikace ploštic do sedmi infrařádů – Enicocephalomorpha, Dipsocoromorpha, Gerromorpha, Nepomorpha, Leptopodomorpha, Cimicomorpha a Pentatomomorpha (Štys & Kerzhner 1975) – která je stále v platnosti a dosud odolala všem testům včetně metod molekulární fylogenetiky. Pavel popsal neobyčejně vysoký počet taxonů ze skupiny čeledi, včetně dvou čeledí (Medocostidae a Stemmocryptidae), 11 podčeledí a 4 tribů. Všechny tyto taxony zůstávají dodnes v platnosti, pouze podčeleď Monteithostolinae Pavel sám později snížil na úroveň tribu. Rovněž podal důkazy pro povýšení několika dalších taxonů na úroveň čeledi, například Aenictopecheidae, Thaumastellidae, Lasiochilidae a hnízdovkovití (Lyctocoridae). Reklasifikoval oba bazální infrařády ploštic, Enicocephalomorpha a Dipsocoromorpha, popsal řadu jejich rodů a druhů, a rovněž shrnul všechny dostupné údaje o jejich bionomii a zoogeografii. Spolu s Randallem T. Schuhem publikoval první kladistickou analýzu infrařádu Cimicomorpha, která představovala milník v klasifikaci této skupiny (Schuh & Štys 1991), a spolu s Christiane Weirauch molekulárně fylogenetickou analýzu infrařádu Dipsocoromorpha (Weirauch & Štys 2014). Vyčerpávající administrativní povinnosti v 90. letech sebraly Pavlovi mnoho času, což způsobilo i značný propad v počtu jeho publikací, zejména o systematice ploštic. V tomto období ovšem publikoval, většinou s Janem Zrzavým, několik syntetických studií o fylogenezi primárně bezkřídlých Hexapoda, založených na stavbě a vývoji jejich vaječníků (Štys et al. 1993), o fylogenezi a klasifikaci recentních členovců (Štys & Zrzavý 1994), o hypotézách o vzniku končetiny u korýšů (Zrzavý & Štys 1994), a o evoluci metamerie a základního tělního plánu u členovců (Zrzavý & Štys 1995, 1997). V jednom z těchto článků, Zrzavý & Štys (1997: 356) vytvořili dnes používané jméno Pancrustacea pro klád zahrnující korýše (Crustacea) a šestinohé (Hexapoda).

Po svém oficiálním odchodu do důchodu se Pavel zbavil administrativní zátěže a opět se intenzivně soustředil na svůj výzkum. Kromě své oblíbené morfologie a taxonomie ploštic, Pavel v posledních dvou desetiletích své kariéry pracoval spolu se svou ženou Alicí Exnerovou na komplexním tématu multimodální protipredační obrany u ploštic. Tyto studie zahrnovaly nejen kryptické a/nebo výstražné zbarvení ploštic, výstražnou stridulaci a sekreci pachových žláz a jejich funkce, ale rovněž reakce predátorů (většinou pěvců, ale později i ještěrů nebo pavouků) vůči jejich aposematické kořisti, jejich učení, zobecňování a individuální přístupy, a to z hlediska etologie i evoluce (např. Exnerová et al. 2003, 2006, 2007, 2010, 2015; Svádová et al. 2009; Hotová Svádová et al. 2014). Pavlova ohromující bibliografie v současnosti zahrnuje 386 publikací (včetně 198 vědeckých článků, 49 krátkých sdělení, 73 konferenčních abstraktů, 37 učebnic, naučných publikací a jejich kapitol, 19 popularizačních prací a 9 biografií), a navíc 189 knižních recenzí. Mezi knihami, jejichž byl spoluautorem, najdeme několik významných učebnic, kompendií a encyklopedií, zejména české „*Přehled biologie*" (Rosypal 1989, 1994, 2003) a „*Fylogeneze, systém a biologie organismů*" (Rosypal 1992), které jsme my a naše generace studentů hojně využívali při přípravě na maturitu a přijímací zkoušky, nebo anglické tituly „*The Insects of Australia*" (Gross et al. 1991), „*The Torre-Bueno Glossary of Entomology*" (Štys 1989) či „*True Bugs of the World*" (Štys 1995a,b,c), které jsou sále významnými zdroji informací o morfologii a biologii ploštic nebo hmyzu obecně. Pavel rovněž zanechal několik nedokončených rukopisů a množství rukopisných poznámek týkajících se jeho vlastního i vypůjčeného materiálu (včetně popisů několika nových taxonů ze skupiny čeledi) a doufáme, že některé z nich se podaří v blízké budoucnosti dokončit.

Obr. 2. Členové Katedry zoologie v terénu, České Středohoří, Radovesice, „Vršíček“, 23.IV.1971. Zleva, stojící vzadu: řidič p. Bernard, Jan Buchar, sedící v prostřední řadě: Věra Halašková, Jitka Panýrková-Knížková, Karel Hůrka, Miroslav Kunst, ležící v popředí: Svatopluk Bílý a Pavel Štys. (Fotografie: Archiv Katedry zoologie, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy).

Fig. 2. Members of the Department of Zoology in the field, České Středohoří, Radovesice, “Vršíček”, 23.iv.1971. From left, standing: driver Mr. Bernard, Jan Buchar, sitting in the middle row: Věra Halašková, Jitka Panýrková-Knížková, Karel Hůrka, Miroslav Kunst, laying in front: Svatopluk Bílý and Pavel Štys. (Photography: Archive of the Department of Zoology, Faculty of Science, Charles University).

Během své dlouhé kariéry se Pavel zúčastnil mnoha entomologických a zoologických expedic. Mimo území bývalého Československa sbíral intenzivně zejména v Súdánu a okolních státech během svého pobytu na univerzitě v Chartúmu, a dále v Libyi, bývalé sovětské střední Asii, na Sibiři a na Dálném východě Ruska, v USA, Austrálii a v mnoha státech Evropy, zejména ve Středomoří. Výsledkem jeho celoživotního úsilí je Pavlova rozsáhlá sbírka obsahující desítky tisíc preparovaných i nepreparovaných suchých ploštic a rovněž exemplářů konzervovaných v alkoholu. Dále shromáždil slušnou sbírku pestřenek, zejména z bývalého Československa, která dle jeho vlastních slov obsahovala zhruba 90 % české a slovenské fauny. Jeho sbírky jsou uloženy v Entomologickém oddělení Moravského zemského muzea v Brně.

V pondělí 20. srpna 2018 Pavel začal práci ve své pracovně na Přírodovědecké fakultě jako tolikrát předtím. Bohužel, ve středu si vážně zranil nohu a toto zranění si vyžadovalo akutní operaci. V pátek 24. srpna 2018 Pavel Štys zemřel v nemocnici během operace.

Pavlovy zásluhy o entomologii a výzkum ploštic byly všeobecně uznávány již během jeho života. V roce 2008 byl zvolen čestným členem České společnosti entomologické a v roce 2014 obdržel medaili Carla Ståla udělenou International Heteropterist’s Society. Jeho kolegové věnovali Pavlovi tři oslavné sborníky publikované v *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae*

(63/1999) a *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* (48(2)/2008 a 59(2)/2019). Jeho kolegové pojmenovali na Pavlovu počest šest rodů a 53 druhů hmyzu.

Pavlovou smrtí ztratila jeho rodina milovaného člena, Univerzita Karlova jednoho ze svých nejcharizmatičtějších pedagogů, ploštice jednoho ze svých nejvýznačnějších specialistů všech dob, a my všichni kolegu, mentora a přítele, kterého jsme se byli zvyklí ptát vždy, když naše vlastní znalosti selhávaly. Pavle, budeš nám chybět …

Petr Baňař a Petr Kment

VZPOMÍNKY NA PAVLA ŠTYSE / MEMORIES OF PAVEL ŠTYS

Vzpomínka studenta na Pavla Štyse

Poprvé jsem Pavla poznal jako student entomologie na počátku 60. let a o několik let později jsem měl možnost poznat ho blíže jako jeho mladší kolega na fakultě. Jeho přednášky byly mezi studenty velice populární a atraktivní a byly navštěvovány i nespecialisty. V té době jsem mu pomáhal jako jeho asistent při praktických cvičeních, které doprovázely jeho přednášky. Od šedesátých let až do konce přednášel „Obecnou entomologii", v poslední dekádě spolu s Doc. J. Šobotníkem. Od roku 1968 až donedávna přednášel také „Principy a metody systematické zoologie", nyní „Teoretické základy fylogeneze a taxonomie živočichů", dohromady se svými kolegy Dr. D. Králem a Dr. V. Vohralíkem. Jeho nejoblíbenější přednáškou byla ovšem „Klasifikace a fylogeneze hmyzu (část Hemimetabola)", kterou přednášel od roku 1960 do roku 1990.

Pavel byl nepostradatelným účastníkem terénních kurzů a exkurzí se studenty do nejrůznějších částí naší země, zejména pak do Lednice na jižní Moravě, která byla jeho nejoblíbenější destinací v naší republice. To bylo také místo, kde jsem ho poprvé potkal. Znal perfektně všechny živočichy (a nejen je), které jsme na exkurzích našli a sebrali a obvykle každý nález komentoval nějakým vtipem nebo historkou.

Brzy jsme se spřátelili a Pavel přenesl svoji vášeň pro hmyz i na mne. Jako člen Mezinárodní komise pro zoologickou nomenklaturu měl hluboké znalosti týkající se problémů a úskalí nomenklatury a zcela nezištně pomáhal svým kolegům řešit některé velmi komplikované nomenklatorické případy a občas jsme trávili hodiny při řešení některých nomenklatorických hádanek. Dokonce ho podezřívám, že je přímo miloval.

Pavel akceptoval velice rychle všechny moderní, taxonomické a morfologické metody a okamžitě je aplikoval při svých přednáškách. Nutil také své studenty, aby studovali novou, originální literaturu a byl v tom velice nekompromisní. Pavel vedl desítky diplomových prací a dělal mentora mnoha postgraduálním studentům. Po celá desetiletí byl, spolu s Karlem Hůrkou, jednou z vůdčích osobností zoologického oddělení na Univerzitě Karlově a díky těmto dvěma osobnostem dosáhla česká entomologie světové úrovně. Pavel měl také obrovskou síť kontaktů mezi špičkovými entomology po celém světě a také ji využíval ku prospěchu svých studentů; samozřejmě trval na tom, aby jeho studenti aktivně korespondovali se specialisty, ať to bylo kdekoli na světě.

A jedna úsměvná historka nakonec. Pavel Štys byl synovcem druhého vlastníka známé firmy „Srb & Štys". Tato továrna produkovala slavná optická zařízení včetně špičkových mikroskopů (firma byla samozřejmě znárodněna = ukradena v roce 1945). V roce 1970 jsme

Obr. 3. Pavel Štys na setkání kamarádů v Kryštofově údolí v Ještědských horách (10.–13.VI.1971) (nahoře zleva: Bohumil Nuska, Věra Gaislerová, Míla Nevrlý, Jiří Gaisler, Jelena Kuldová, dole vlevo: Jaroslav Kulda, dole vpravo: P. Štys. (Fotografie: V. Geislerová).
Fig. 3. Pavel Štys during meeting of friends in Kryštofovo údolí valley in Ještěd Mts. (10.–13.vi.1971) (upper row from left: Bohumil Nuska, Věra Gaislerová, Míla Nevrlý, Jiří Gaisler, Jelena Kuldová, bottom row from left: Jaroslav Kulda and P. Štys. (Photography: V. Geislerová).

objednali opravy a čištění mikroskopů na celém oddělení. Když odborník přišel do Pavlovy pracovny, zaslechli jsme z ní hurónský řev a smích; onen specialista byl totiž pan Srb, vnuk prvního z vlastníků firmy „Srb & Štys“. Toto setkání skončilo neplánovaným, dosti bujarým večírkem.

Svatopluk Bílý

Pavel Štys a Muséum national d'Histoire naturelle v Paříži

Mezi lety 2000 a 2018 jezdil Pavel Štys pravidelně do Paříže studovat sbírku ploštic v Muséum national d'Histoire naturelle (MNHN). První návštěva se odehrála brzy poté, co Pavel odešel do důchodu, jelikož si vzpomínám na jeho stížnosti na situaci důchodců; zejména ho štvalo, jak se z uznávaného vědce přes noc stane nikdo. Slyšela jsem ho brblat na toto téma mnohokrát, avšak vždy s humorem.

Pavel nás navštívil v muzeu tucetkrát, buď přes program SYNTHESYS, jako vědecký pracovník pozvaný MNHN, nebo díky vlastním grantovým prostředkům. Poprvé přijel Pavel sám a s úsměvem mi říkal, jako by to byl vtip, že má snoubenku. Za několik dní odešel na autobusovou stanici vyzvednout tuto tajemnou osobu. A byla to Alice! Příště již jezdili vždy spolu a často spolu pracovali. Zpočátku se zajímali hlavně o aposematicky zbarvené ploštice z etologického a fylogenetického hlediska, a proto prostudovali tisíce jedinců červeno-černě zbarvených druhů. Pavel velmi miloval prohlížení těch částí sbírky, kde leží stovky krabic s neurčenými plošticemi ze všech biogeografických oblastí. Tady „lovil" a s nadšením komentoval své objevy, které posléze určoval a zařazoval do systematické sbírky. Jeho zájmy byly samozřejmě různorodé, ale nejvíce se zajímal o materiály z Madagaskaru a z Afriky. Pavel s Alicí udělali významný kus práce v našich sbírkách, když obnovili systematickou sbírku čeledi Alydidae, která byla zanedbaná po více než jedno století. Nyní máme hezkou a užitečnou sbírku nohatěnek, určenou do rodů a v některých skupinách i do druhů.

Během své poslední návštěvy Pavel a Alice bydleli v malém bytě poblíž muzea a mohli sem docházet pěšky. Velmi si užívali botanickou zahradu Jardin des Plantes, celou Paříž a její muzea, výstavy obrazů a galerie. Během svých návštěv nikdy nevynechali příležitost navštěvovat znovu a znovu úžasné Musée des Arts Premiers; s okouzlením a nadšením obdivovali umění a kulturu původních obyvatel Afriky, Ameriky, Asie a Oceánie, a všechny divy a poklady v tamní stále expozici. Pavel se zajímal o všechno, včetně politiky a sociologie, a během víkendů nachodil mnoho kilometrů po pařížských ulicích i přes svá bolavá kolena. Jedna z mých posledních vzpomínek na Pavla je celodenní výlet do lesa ve Fontainebleau spolu s Alicí a dalším kolegou, Armandem Matocqem. Byl podzim a já si vzpomínám na Pavlovu radost, krásnou přírodu, krátkou procházku, oběd v odlehlé restauraci v lese, a návštěvu nádherného zámku.

Jak každý ví, Pavel Štys byl velký vědec, vyhlášený a uznávaný po celém světě. Byl to také milý člověk, tak příjemný a bezprostřední, dobrý učitel, velkorysý, hlubokomyslný, a navíc také zábavný, rošťácký a velmi roztomilý. Já i mí kolegové z MNHN, nejen heteropterologové (E. Guilbert, A. Matocq, P. Magnien), ale i ostatní hemipterologové a dokonce někteří koleopterologové byly jeho vděčnými posluchači. My všichni jsme měli Pavla Štyse opravdu rádi a jeho návštěvy nám budou chybět.

Dominique Pluot-Sigwalt

Vzpomínky na Pavla

Je vždy smutné, když odejde vědecká osobnost Pavlova formátu – jeho znalosti a vhled jsou nenahraditelné. Navíc však byl i člověkem, s nímž byla velká radost trávit společný čas.

Vzpomínám si, že během jeho návštěvy ve Spojených státech jsem byl ještě postdokem ve Smithsonian Institution ve Washingtonu. Můj otec tehdy přiletěl z Denveru a společně

Obr. 4. Pavel Štys s manželkou Alicí Exnerovou během 5. European Hemiptera Congress ve Velence, Maďarsko, 31.VIII.–4.IX.2009. (Fotografie: A. Orosz).
Fig. 4. Pavel Štys with his wife Alice Exnerová during 5th European Hemiptera Congress in Velence, Hungary, 31.viii.–4.ix.2009. (Phototography: A. Orosz).

jsme vzali Pavla na výlet do okolí Washingtonu včetně Prince William Forest Park, kde jsme mohli něco nasbírat v této těžce urbanizované oblasti. Když jsme se toho odpoledne vraceli zpět po okružní dálnici, dostali jsme se na sjezd do Bethesdy a já jsem se ho zeptal, jak by to jméno vyslovil. On poznamenal, že čeština nemá hlásku „th", takže by to bylo buď „Betchezda" nebo „Bet Hezda". Snažili jsme se ho to naučit několikrát, ale nikdy nedokázal vyslovit „th" stejně jako my. Všichni jsme se tomu hodně nasmáli. Ale teď, vždy když jedu kolem Bethesdy, mi vytane na mysli jeho alternativní výslovnost – už nikdy nedokážu vyslovit to jméno znovu stejným způsobem.

Asi o měsíc později, poté co Pavel navštívil další kolegy v New York City, Washingtonu a College Station v Texasu, přiletěl za námi do Denveru, aby viděl také Západ. Pavel měl do té doby už v Americe zkušenost s velkými městy nebo relativně hustě zalidněnou venkovskou krajinou, a ani Denver se v tomto ohledu moc nelišil. Poté jsme ho ale vzali na pětidenní kempování do oblasti Four Corners, kde mohl konečně přičichnout k ohromující prázdnotě západu Spojených států. Často to srovnával s jeho zkušeností ze Střední Asie, díky čemuž jsem i já zatoužil vidět Střední Asii. Jednoho rána jsme přejeli hranice z Colorada do Utahu a projížděli indiánskou rezervací Navajo. Hodiny ubíhaly, zatímco jsme míjeli jen několik malých osad nebo osamělých ropných vrtů roztroušených v širých plochách oranžové pískovcové pouště. Zatímco Pavel koukal z okna, poznamenal: „Tady není moc lidí … v tomhle Utahu".

Byla to klasická poznámka, která zlidověla a byla opakována ještě při mnoha příležitostech. Myslím, že si velmi užíval hory a pouště, které považoval za „velmi romantické“ a kde také nasbíral mnoho zajímavých exemplářů pro svoji srovnávací sbírku.

Mám úžasné vzpomínky na čas strávený s Pavlem a je mi smutno, že už není šance prožít další. Avšak zůstává po něm mimořádný vědecký odkaz, z nějž budu já i ostatní čerpat informace pro naši práci, takže svým způsobem Pavel zůstane s námi ještě dlouho.

Dan A. Polhemus

Pavel Štys, morfologie a fylogeneze

Moje přátelství s Pavlem začalo v roce 1990, kdy přijel na návštěvu do American Museum of Natural History (AMNH) na čtyřměsíční postdoktorské stipendium. Myšlenka na jeho návštěvu vzešla původně od Pedra Wygodzinského, který však bohužel zemřel dříve, než se Pavlovu návštěvu v New Yorku podařilo zorganizovat. Původní myšlenkou bylo, že Pavel využije svých odborných znalostí při studiu ploštic z infrařádů Dipsocoromorpha a Enicocephalomorpha, uložených v rozsáhlých sbírkách AMNH.

Po jeho příjezdu do New Yorku jsme s Pavlem probírali, čím se bude zabývat. Vedle jeho vlastního výzkumu zaměřeného primárně na studium zástupců výše zmíněných skupin s pomocí skenovacího elektronového mikroskopu se mě Pavel zeptal, zda mám nějaký projekt, na kterém bychom mohli pracovat společně. Řekl jsem mu, že jsem začal pracovat na analýze fylogenetických vztahů v infrařádu Cimicomorpha, ale že by mé snaze velmi prospěla jeho znalost relevantní literatury a detailů z morfologie této skupiny.

Naše společná práce o Cimicomorpha vyústila v článek, který představoval první objektivní vyhodnocení vztahů v této skupině díky aplikaci fylogenetických metod implementovaných v počítači. Ta se inspirovala v práci I. M. Keržněra z roku 1981 o lovčicovitých (Nabidae) a jím navrženým schématem vztahů uvnitř Cimicomorpha. Pavel se dlouhodobě zajímal o fylogenetické vztahy mezi plošticemi. Rovněž uměl plynule číst rusky a francouzsky, dva jazyky klíčové k porozumění předchozím pracím o jednotlivých znacích Cimicomorpha.

Pavlova velkorysost spolu s jeho encyklopedickými znalostmi a ochotou ke spolupráci nás dovedly k nejlepšímu možnému výsledku. Oba jsme se shodli na způsobu, jak prezentovat výsledky naší práce, a přitom maximálně využít specializované znalosti každého z nás, u něj morfologie a u mě počítačových fylogenetických metod. Bylo pro mě poctou pracovat společně s Pavlem a vždy budu vděčný za jeho nesobeckou povahu, s níž přispěl ke společné práci. Ve znalosti morfologie ploštic neměl Pavel sobě rovného.

Randall T. Schuh

Tento životopis a osobní vzpomínky jsou překladem anglických textů publikovaných v *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* (Kment et al. 2019), kde je i kompletní bibliografie Pavla Štyse a seznam jím popsaných taxonů. Dřívější životopisy Pavla Štyse viz Vilímová (1995), Okáli et al. (1996), Papáček & Vilímová (1999), Kment (2008), Papáček et al. (2008) a Skuhravý (2008).

SEZNAM DEDIKOVANÝCH TAXONŮ / LIST OF DEDICATED TAXA

Acetropis stysi Remane et Günther, 2008: 389 (Heteroptera: Miridae) [Španělsko]
Anasa paveli Brailovsky et Barrera, 2008: 650 (Heteroptera: Coreidae) [Mexiko]
Anasa stysi Brailovsky et Barrera, 2008: 653 (Heteroptera: Coreidae) [Mexiko]
Apatenia stysi Trýzna et Bařař, 2013: 505 (Coleoptera: Anthribidae) [Madagaskar]
Calocoris (*Lophyromiris*) *stysi* Wagner, 1968: 155 (as new substitute name for preoccupied *Calocoris sexguttatus* var. *insularis* Reuter, 1896) (Heteroptera: Miridae) [Belgie, Francie, Irsko, Španělsko, Velká Británie]. Současný status: *Grypocoris* (*Lophyromiris*) *stysi* (Wagner, 1968) (viz Rosenzweig 1997: 165).
Carvalhoiella stysi Nieser, Pelli et de Melo, 1999: 162 (Heteroptera: Naucoridae) [Brazílie]
Cattarus stysi J. A. Slater, 1999: 204 (Heteroptera: Geocoridae) [Brazílie]
Ceratocombus (*Xylonannus*) *stysi* Roca-Cusachs, García-Becerra et Jung, 2019 in Roca-Cusachs et al. (2019) [Kanárské ostrovy]
Chloropepla paveli Grazia, Schwertner et Greve, 2008: 536 [Brazílie]
Chloropepla stysi Grazia, Schwertner et Greve, 2008: 539 [Brazílie]
Courtesius stysi Ahmad et Zaidi, 1990 [Indie]
Cryptostemma pavelstysi Yamada et Hayashi, 2019: 386 (Heteroptera: Dipsocoridae) [Japonsko]
Cryptovelia stysi Andersen, 1999: 8 (Heteroptera: Mesoveliidae) [Malajsie]
Cysteochila stysi Guilbert, 2008: 492 (Heteroptera: Tingidae) [Gabun]
Dindymus (*Pseudodindymus*) *stysi* Stehlík et Jindra, 2008: 639 [Indonésie]
Distotrephes (*Distotrephes*) *pavelstysi* Zettel, 1999: 256 (Heteroptera: Helotrephidae) [Laos, Thajsko]
Distotrephes stysi J. T. Polhemus, 1990: 48 (Heteroptera: Helotrephidae) [Čína, Vietnam]
Fulvius stysi Chérot et Gorczyca, 2008: 371 (Heteroptera: Miridae) [Papua Nová Guinea]
Inoma stysi Cassis et Symonds, 2008: 469 (Heteroptera: Tingidae) [Austrálie]
Isophya štysi Čejchan, 1958: 124 (Orthoptera: Ensifera: Phaneropteridae) [Slovensko, Ukrajina]. Současný status: *Isophya stysi* Čejchan, 1958 (viz Heller et al. 2004)
Kokeshia stysi Rédei, 2008: 242 (Heteroptera: Schizopteridae) [Indie]
Loristes paveli Yasunaga, 2008: 400 (Heteroptera: Miridae) [Japonsko]
Malcus stysi Kondorosy, 2000: 235 (Heteroptera: Malcidae) [Vietnam]
Massocephalus stysi Rider, 2008: 587 (Heteroptera: Pentatomidae) [Filipíny]
Megalocoleus stysi Matocq, 2008: 419 (Heteroptera: Miridae) [Maroko]
Mesovelia stysi J. T. Polhemus et D. A. Polhemus, 2000: 215 (Heteroptera: Mesoveliidae) [Papua New Guinea]
Mezira stysi Kormilev, 1976: 88 (Heteroptetra: Aradidae) [Čína]
Neusterensifer stysi Chen, Nieser et Lansbury, 2008: 275 (Heteroptera: Veliidae) [Papua Nová Guinea]
Ochterus stysi D. A. Polhemus et J. T. Polhemus, 2008: 282 (Heteroptera: Ochteridae) [Mauritius]
Oncocephalus stysi Moulet, 2008: 362 (Heteroptera: Reduviidae) [Izrael]
Onymocoris stysi Cassis, Schuh et Brailovsky, 1999 (Heteroptera: Thaumastocoridae) [Austrálie]
Orius paveli Yasunaga, Yamada et Duwal, 2019: 398 (Heteroptera: Anthocoridae) [Nepál]
Orthosaldula stysi Zettel et Gapud, 2008: 324 (Heteroptera: Saldidae) [Filipíny]
Orthotylus stysi Kožíšková, 1967: 33 (Heteroptera: Miridae) [Španělsko]. Současný status: *Orthotylus* (*Litocoris*) *stysi* Kožíšková, 1967 (viz Kerzhner & Josifov 1999: 255).
†Pavlostysia Popov, 2008: 498 (Heteroptera: Plokiophilidae) [Typový druh: *†Pavlostysia wunderlichi* Popov, 2008; Baltský jantar]
Peritropis stysi Gorczyca, 2000: 144 (Heteroptera: Miridae) [Súdán]
Phaenacatha paveli Hartung, 2019: 411 (Heteroptera: Colobathristidae) [Nová Kaledonie]
Philonthus (*Philonthus*) *stysi* Hromádka, 1978: 21 (Coleoptera: Staphylinidae) [Etiopie]
†Phymacysta stysi Golub, Popov et Guilbert, 2008: 486 (Heteroptera: Tingidae) [Dominikánský jantar]
Phytocoris (*Compsocerocoris*) *paveli* Linnavuori, 1972: 173 (Heteroptera: Miridae) [Súdán]
Phytocoris (*Compsocerocoris*) *stysi* Linnavuori, 2008: 385 (Heteroptera: Miridae) [Írán]
Pleuroxonotus stysi Konstantinov, 2008: 404 (Heteroptera: Miridae) [Kazachstán]
Ploiaria paveli Ishikawa et Okajima, 2008 in Ishikawa et al. (2008: 353) [Indonésie]
Ploiaria stysi Ishikawa et Okajima, 2008 in Ishikawa et al. (2008: 347) [Indonésie]
Rajburicoris stysi Carpintero et Dellapé, 2008: 506 (Heteroptera: Anthocoridae) [Thajsko]
Ranzovius stysi Henry, 1999: 105 (Heteroptera: Miridae) [Brazílie]

Retoka stysi Kondorosy, 2008: 602 (Heteroptera: Rhyparochromidae) [Vietnam]
Satonius stysi Hájek et Fikáček, 2008: 663 (Coleoptera: Torridincolidae) [Čína]
Stysaptera Heiss, 1999: 86 (Heteroptera: Aradidae) [Typový druh: *Stysaptera ikalalao* Heiss, 1999; Madagaskar]
Stysiana Grazia, Fernandes et Schwertner, 1999: 73 (Heteroptera: Pentatomidae) [Typový druh: *Stysiana pardidens* Grazia, Fernandes et Schwertner, 1999; Brazílie, Guyana, Kolumbie, Peru]
Stysicoris Ahmad et Kamaluddin, 1985: 2 (Heteroptera: Pentatomidae) [Typový druh: *Neodius aethiopicus* Distant, 1903; Nigérie]
Stysiellus Gapon, 2008: 526 (Heteroptera: Pentatomidae) [Typový druh: *Scotinophara dentata* Distant, 1902; Nepál]
Stysiofulvius Gorczyca et Chérot, 2008: 378 (Heteroptera: Miridae) [Typový druh: *Stysiofulvius hulimkai* Gorczyca et Chérot, 2008; Malajsie]
Systelloderes stysi Baňař, 2008: 234 (Heteroptera: Enicocephalidae) [Jihoafrická republika]
Systellonotus stysi J. Ribes, Pagola-Carte et Heiss, 2008: 424 (Heteroptera: Miridae) [Kanárské ostrovy]. Současný status: *Perenotus stysi* (J. Ribes, Pagola-Carte et Heiss, 2008) (viz Roca-Cusachs & Goula 2016: 69)
Tachysphex stysi Straka, 2008: 692 (Hymenoptera: Crabronidae) [Kazachstán, Tádžikistán, Turkmenistán]
Tornocrusus stysi Kritsky, 1977: 162 (Heteroptera: Aenictopecheidae) [Kostarika]
Triplatyx stysi Kment, 2008b: 570 (Heteroptera: Pentatomidae) [Madagaskar]
Wygomiris paveli Yasunaga et Duwal, 2019 in Yasunaga et al. (2019: 93) (Heteroptera: Miridae) [Taiwan]

PODĚKOVÁNÍ. Naše vřelé díky za poskytnutí fotografií náleží Věře Geislerové (Brno), Lucii Juřičkové (Přírodovědecké fakulta UK, Praha) a Andrási Oroszovi (Hungarian Natural History Museum, Budapešť). Za naskenování originálních fotografií děkujeme Martinu Fikáčkovi (Národní muzeum, Praha).

LITERATURA / REFERENCES

AHMAD I. & KAMALUDDIN S. 1985: A new genus for Caystrus aethiopicus (Distant) (Pentatomidae: Pentatominae: Myrocheini) with redescription of Myrochea aculeata (Westwood) and their relationships. *Annotationes Zoologicae et Botanicae* **170**: 1–10.

AHMAD I. & ZAIDI R. H. 1990: A revision of Courtesius Distant (Hemiptera: Pyrrhocoridae). *Annotationes Zoologicae et Botanicae* 196: 1–11.

ANDERSEN N. M. 1999: Cryptovelia stysi sp. n. from Borneo with a reanalysis of the phylogeny of the Mesoveliidae (Heteroptera: Gerromorpha). *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 5–18.

BAŇAŘ P. 2008: A new species of Systelloderes (Hemiptera: Heteroptera: Enicocephalidae) from South Africa. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 233–240.

BRAILOVSKY H. & BARRERA E. 2008: Two new species of Anasa (Hemiptera: Heteroptera: Coreidae: Coreini) from Mexico and Central America. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 649–654.

CARPINTERO D. L. & DELLAPÉ P. M. 2008: Rajburicoris, a new genus of Cardiastethini, and discussion of the systematic position of Dufouriellus (Hemiptera: Heteroptera: Anthocoridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 503–509.

CASSIS G., SCHUH R. T. & BRAILOVSKY H. 1999: A review of Onymocoris (Heteroptera: Thaumastocoridae), with a new species, and notes on hosts and distributions of other thaumastocorid species. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 19–36.

ČEJCHAN A. 1958: Eine neue Art der Gattung Isophya Br. W. aus der Ostslowakei. (Orthoptera – Tettigonidae). *Nachrichtenblatt der Bayerischen Entomologen* **6** [1957]: 124–126.

CHEN P.-P., NIESER N. & LANSBURY I. 2008: Notes on aquatic and semiaquatic bugs (Hemiptera: Heteroptera: Nepomorpha, Gerromorpha) from Malesia with description of three new species. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 269–279.

CHÉROT F. & GORCZYCA J. 2008: Fulvius stysi, a new species of Cylapinae (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) from Papua New Guinea. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 371–376.

EXNEROVÁ A., HOTOVÁ SVÁDOVÁ K., FUČÍKOVÁ E., DRENT P. & ŠTYS P. 2010a: Personality matters: individual variation in reactions of naive bird predators to aposematic prey. *Proceedings of the Royal Society, B* **277**: 723–728.

EXNEROVÁ A., JEŽOVÁ D., ŠTYS P., DOKTOROVOVÁ L., ROJAS B. & MAPPES J. 2015b: Different reactions to aposematic prey in 2 geographically distant populations of great tits. *Behavioral Ecology* **26**: 1361–1370.

EXNEROVÁ A., LANDOVÁ E., ŠTYS P., FUCHS R., PROKOPOVÁ M. & CEHLÁRIKOVÁ P. 2003: Reactions of passerine birds to aposematic and non-aposematic firebugs (Pyrrhocoris apterus; Heteroptera). *Biological Journal of the Linnean Society* **78**: 517–525.

EXNEROVÁ A., ŠTYS P., FUČÍKOVÁ E., VESELÁ S., SVÁDOVÁ K., PROKOPOVÁ M., JAROŠÍK V., FUCHS R. & LANDOVÁ E. 2007: Avoidance of aposematic prey in European tits (Paridae): learned or innate? *Behavioral Ecology* **18**: 148–156.

EXNEROVÁ A., SVÁDOVÁ K., ŠTYS P., BARCALOVÁ S., LANDOVÁ E., PROKOPOVÁ M., FUCHS R. & SOCHA R. 2006: Importance of colour in the reaction of passerine predators to aposematic prey: experiments with mutants of Pyrrhocoris apterus (Heteroptera). *Biological Journal of the Linnean Society* **88**: 143–153.

GAPON D. A. 2008: New subtribes and a new genus of Podopini (Heteroptera: Pentatomidae: Podopinae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 523–532.

GOLUB V. B., POPOV Yu. A. & GUILBERT E. 2008: Phymacysta stysi, a new species of lace bug from Dominican amber (Hemiptera: Heteroptera: Tingidae: Tinginae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 485–490.

GORCZYCA J. 2000: *A systematic study on Cylapinae with a revision of the Afrotropical Region (Heteroptera, Miridae). Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowiciach. No. 1863*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, 176 pp.

GORCZYCA J. & CHÉROT F. 2008: Stysiofulvius, a new genus of Cylapinae (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) from the Peninsular Malaysia. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 377–384.

GRAZIA J., FERNANDES J. A. M. & SCHWERTNER C. F. 1999: Stysiana, a new genus and four new species of Pentatomini (Heteroptera: Pentatomidae) of the Neotropical region. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 71–83.

GRAZIA J., SCHWERTNER C. F. & GREVE C. 2008: Two new species of the genus Chloropepla (Hemiptera: Pentatomidae: Pentatominae) from Brazil. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 533–542.

GROSS G. F., ŠTYS P. & CARVER M. 1991: Infraorder Enicocephalomorpha. Pp. 480–481. In: CARVER M., GROSS G. F. & WOODWARD T. E.: Hemiptera (Bugs, leafhoppers, cicadas, aphids, scale insects etc.). Pp. 429–509. In: NAUMANN I. D. (ed.): *The Insects of Australia. A textbook for students and research workers. Second edition. Vol. I.* Melbourne University Press, Carlton, Victoria, xvi + 542 pp.

GUILBERT E. 2008: New data on the Tingidae from Gabon (Hemiptera: Heteroptera). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 491–495.

HÁJEK J. & FIKÁČEK M. 2008: A review of the genus Satonius (Coleoptera: Myxophaga: Torridincolidae): taxonomic revision, larval morphology, notes on wing polymorphism, and phylogenetic implications. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 655–676.

HARTUNG V. 2019: New Oriental and Australasian taxa of Colobathristidae (Hemiptera: Heteroptera) in the collection of the State Natural History Museum Stuttgart. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **59**: 403–422.

HEISS E. 1999: A new genus of apterous Carventinae from Madagascar: Stysaptera gen. n. with description of two new species (Heteroptera: Aradidae). *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 85–92.

HELLER K.-G., ORCI K. M., GREIN G. & INGRISCH S. 2004: The Isophya species of Central and Western Europe (Orthoptera: Tettigonioidea: Phaneropteridae). *Tijdschrift voor Entomologie* **147**: 237–258.

HENRY T. J. 1999: The spider-commensal plant bug genus Ranzovius (Heteroptera: Miridae: Phylinae) revisited: Three new species and a revised key, with the description of a new sister genus and phylogenetic analysis. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 93–115.

HOTOVÁ SVÁDOVÁ K., EXNEROVÁ A. & ŠTYS P. 2014: Gregariousness as a defence strategy of moderately defended prey: experiments with Pyrrhocoris apterus and avian predators. *Behaviour* **151**: 1617–1640.

HOUŠA V. & ŠTYS P. 1989: MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO ZOOLOGICKOU NOMENKLATURU: *Mezinárodní pravidla zoologické nomenklatury (třetí vydání)*. Academia, Praha, 188 pp (in Czech). [Translation and annotation of INTERNATIONAL COMISSION ON ZOOLOGICAL NOMENCLATURE 1985: *International Code of Zoological Nomenclature. Third edition*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, xx + 338 pp.]

HOUŠA V. & ŠTYS P. 2003: MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO ZOOLOGICKOU NOMENKLATURU: *Mezinárodní pravidla zoologické nomenklatury. Čtvrté vydání*. Česká společnost entomologická, Praha, 1–8 + ix–xxxi + 1–182 pp (in Czech). [Translation of INTERNATIONAL COMMISSION ON ZOOLOGICAL NOMENCLATURE 1999: *International Code of Zoological Nomenclature. 4th Edition*. International Trust for Zoological Nomenclature, London, xxix + 306 pp.]

HROMÁDKA L. 1987: Eine neue Philonthus-Art aus Äthiopien. *Reichenbachia* **25**: 21–22.

ICZN [= INTERNATIONAL COMISSION ON ZOOLOGICAL NOMENCLATURE] 1999: *International Code of Zoological Nomenclature. Fourth edition*. International Trust for Zoological Nomenclature, London, 306 pp.

ISHIKAWA T., SUSILA W. & OKAJIMA Sh. 2008: Two new species of the emesine assassin bug genus Ploiaria (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae) from Indonesia. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 241–250.
KERZHNER I. M. & JOSIFOV J. 1999: Miridae Hahn, 1833. Pp. 1–446. In: AUKEMA B. & RIEGER Ch. (eds): *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Vol. 3*. *Cimicomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Amsterdam, xiv + 577 pp.
KMENT P. 2008a: Gratulace k 75. narozeninám profesora Pavla Štyse. (Prof. Pavel Štys 75 years old). *Klapalekiana* **44**: 321–322 (in Czech and English).
KMENT P. 2008b: A revision of the endemic Madagascan genus Triplatyx (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 543–582.
KMENT P., BAŇAŘ P., BÍLÝ S., PLUOT-SIGWALT D., POLHEMUS D. A. & SCHUH R. T. 2019: In memoriam of Professor Pavel Štys (1933–2018): biography, memories, bibliography and list of described taxa. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **59**: 341–379.
KONDOROSY E. 2000: Three new species of Malcus Stal, 1859 (Heteroptera, Malcidae) from Vietnam. *Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae* **46**: 231–238.
KONDOROSY E. 2008: A revision of the Entisberus group (Hemiptera: Heteroptera: Rhyparochromidae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 591–610.
KONSTANTINOV F. V. 2008: Three new species of Phylini (Hemiptera: Heteroptera: Miridae: Phylinae) from Central Asia. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 403–418.
KORMILEV N. 1976: Notes on Aradidae from China and India (Hemiptera-Heteroptera). *Pacific Insects* **17**: 87–90.
KOŽÍŠKOVÁ V. 1967: Untersuchung über die Variabilität europäischer Populationen von Orthotylus ericetorum Fall. (Heteroptera, Miridae). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **64**: 16–36.
KRITSKY G. 1977: Two new genera of Enicocephalidae (Hemiptera). *Entomological News* **88**: 161–168.
LINNAVUORI R. 1972: Additional studies on the genus Phytocoris Fallén (Heteroptera, Miridae). *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **69**: 160–174.
LINNAVUORI R. E. 2008: A new species of the genus Phytocoris (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) from southern Iran. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 385–388.
MATOCQ A. 2008: A new species of Megalocoleus (Hemiptera: Heteroptera: Miridae: Phylinae) from Morocco. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 419–422.
MOULET P. 2008: Oncocephalus stysi, a new species of Stenopodainae (Hemiptera: Heteroptera: Reduviidae) from Israel. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 361–365.
NIESER N., PELLI A. & DE MELO L. 1999: Two new Ambrysinae (Heteroptera: Naucoridae) from Minas Gerais, Brazil. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 157–163.
OKÁLI I., ORSZÁGH I., MATOUŠEK B. & HRABOVEC I. 1996: *Slovník slovenských zoológov a zoológov so vzťahmi k územiu Slovenska.* [*Dictionary of Slovak zoologists and zoologists with relations to the territory of Slovakia*]. Stimul, Bratislava, 137 pp. (in Slovak).
PAPÁČEK M., SCHAEFER C. W. & KMENT P. 2008: We are celebrating the seventy-fifth anniversary of Professor Pavel Štys' birth. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 209–216.
PAPÁČEK M. & VILÍMOVÁ J. 1999: Laudatio of Professor Pavel Štys. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 1–3.
POLHEMUS D. A. & POLHEMUS J. T. 2008: A new Indian Ocean species of Ochterus from the island of Mauritius (Hemiptera: Heteroptera: Ochteridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 281–288.
POLHEMUS J. T. 1990: A new tribe, a new genus and three new species of Helotrephidae (Heteroptera) from Southeast Asia, and a world checklist. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **87**: 45–63.
POLHEMUS J. T. & POLHEMUS D. A. 2000: The genus Mesovelia Mulsant et Rey in new Guinea (Heteroptera: Mesoveliidae). *Journal of the New York Entomological Society* **108**: 205–230.
POPOV Yu. A. 2008: Pavlostysia wunderlichi gen. nov. and sp. nov., the first fossil spider-web bug (Hemiptera: Heteroptera: Cimicomorpha: Plokiophilidae) from the Baltic Eocene amber. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 497–502.
RÉDEI D. 2008: Two new species of Kokeshia from India and Thailand (Hemiptera: Heteroptera: Schizopteridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 241–250.
REMANE R. & GÜNTHER H. 2008: Acetropis stysi, a new species from Spain (Hemiptera: Heteroptera: Miridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 389–394.
RIBES J., PAGOLA-CARTE S. & HEISS E. 2018: Two new Phylinae (Hemiptera: Heteroptera: Miridae) from the Canary Islands. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 423–431.

RIDER D. A. 2008: Massocephalus stysi, a new species of Pentatomidae (Hemiptera: Heteroptera) from the Philippines. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 583–590.
ROCA-CUSACHS M. & GOULA M. 2016: New genus and species of ant-like true bug (Hemiptera: Miridae) from the Canary Islands. *Zootaxa* **4173**: 66–74.
ROCA-CUSACHS M., KIM J.-G., GARCÍA-BECERRA R. & JUNG S.-H. 2019: Journey to the Center of the Earth: Description of a new troglomorphic litter-bug species inhabiting lava tubes in the Canary Islands (Heteroptera: Dipsocoromorpha: Ceratocombidae). *Zootaxa* **4550**: 557–564.
ROSENZWEIG V. Ye. 1997: Revised classification of the Calocoris complex and related genera (Heteroptera: Miridae). *Zoosystematica Rossica* **6**: 139–169.
ROSYPAL S. (ed.) 1989: *Přehled biologie*. [*Compendium of biology*.] Státní pedagogické nakladatelství, Praha, [1987], 687 pp. (in Czech).
ROSYPAL S. (ed.) 1992: *Fylogeneze, systém a biologie organismů*. [*Phylogeny, systematics, and biology of organisms*.] Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 744 pp. (in Czech).
ROSYPAL S. (ed.) 1994: *Přehled biologie. 2. vydání.* [*Compendium of biology. 2nd edition*.] Scientia, Praha, 635 pp. (in Czech).
ROSYPAL S. (ed.) 2003: *Nový přehled biologie*. [*A new compendium of biology*.] Scientia, Praha, xxii + 797 pp. (in Czech).
SCHUH R. T. & ŠTYS P. 1991: Phylogenetic analysis of cimicomorphan family relationships (Heteroptera). *Journal of the New York Entomological Society* **99**: 298–350.
SKUHRAVÝ V. 2008: *Historie a současnost entomologie v Česku*. (*History and present times of entomology in Czechia*). ČZT s.r.o., Praha, 144 pp. (in Czech, English title).
SLATER J. A. 1999: The systematic position of the Pamphantinae with the description of two new tribes and a new species of Cattarus (Hemiptera: Lygaeoidea: Geocoridae). *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 199–208.
STEHLÍK J. L. & JINDRA Z. 2008: New taxa of the Largidae and Pyrrhocoridae (Hemiptera: Heteroptera) from the Oriental Region. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 611–648.
ŠTYS P. 1989: "Entries on Hemiptera, partim". In: NICHOLS S. W. (ed.) & SCHUH R. T. (man. ed.): *The Torre--Bueno glossary of entomology. Revised edition of a glossary of entomology by J. R. de la Torre-Bueno including Supplement A by George S. Tulloch.* The New York Entomological Society & American Museum of Natural History, New York, xvii + 840 pp.
ŠTYS P. 1995a: Enicocephalomorpha. Pp. 67–73. In: SCHUH R. T. & SLATER J. A.: *True bugs of the world (Hemiptera: Heteroptera). Classification and natural history.* Comstock Publishing Associates, Cornell University Press, Ithaca and London, xii + 336 pp.
ŠTYS P. 1995b: Dipsocoromorpha. Pp. 74–83. In: SCHUH R. T. & SLATER J. A.: *True bugs of the world (Hemiptera: Heteroptera). Classification and natural history.* Comstock Publishing Associates, Cornell University Press, Ithaca and London, xii + 336 pp.
ŠTYS P. 1995c: "Keys to Nepomorpha". Pp. 110–111, 112, 116, 118, 120–121, 124–125, 128, 131. In: SCHUH R. T. & SLATER J. A.: *True bugs of the world (Hemiptera: Heteroptera). Classification and natural history.* Comstock Publishing Associates, Cornell University Press, Ithaca and London, xii + 336 pp.
ŠTYS P. & KERZHNER I. M. 1975: The rank and nomenclature of higher taxa in recent Heteroptera. *Acta Entomologica Bohemoslovaca* **72**: 65–79.
ŠTYS P. & ZRZAVÝ J. 1994: Phylogeny and classification of extant Arthropoda: Review of hypotheses and nomenclature. *European Journal of Entomology* **91**: 257–275.
ŠTYS P., ZRZAVÝ J. & WEYDA F. 1993: Phylogeny of the Hexapoda and ovarian metamerism. *Biological Reviews of the Cambridge Philosophical Society* **68**: 365–379.
SVÁDOVÁ K., EXNEROVÁ A., ŠTYS P., LANDOVÁ E., VALENTA J., FUČÍKOVÁ A. & SOCHA R. 2009: Role of different colours of aposematic insects in learning, memory and generalization of naïve bird predators. *Animal Behaviour* **77**: 327–336.
TRÝZNA M. & BAŇAŘ P. 2013: A new species of the genus Apatenia (Coleoptera: Anthribidae) from Madagascar with notes on female genitalia, redescription of the female of Apatenia quadristigma Frieser and list of Madagascan species. *Zootaxa* **3609**: 504–512.
VILÍMOVÁ J. 1995: Profesor Pavel Štys šedesátiletý. (Professor Pavel Štys sixty years old). *Klapalekiana* **31**: 177–196 (in Czech and English).
WAGNER E. 1968: Zur Gattung Calocoris Fieber, 1858 (Hemiptera, Heteroptera, Miridae). *Reichenbachia* **10**: 149–170.

YAMADA K. & HAYASHI M. 2019: Two new species of the genus Cryptostemma from Japan (Hemiptera: Heteroptera: Dipsocoridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **59**: 381–390.
YASUNAGA P. 2008: A review of the Far East Asian mirine plant bug genus Loristes (Hemiptera: Heteroptera: Miridae: Mirinae), with description of a new species from Japan. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 395–402.
YASUNAGA T., TAMADA Y., HINAMI H., MIYAZAKI A., DUWAL R. K. & NAGASHIMA T. 2019: Taxonomic review for the Asian taxa of plant bug tribe Hallodapini, with emphasis on stridulatory mechanism (Hemiptera: Heteroptera: Miridae). *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **59**: 71–99.
YASUNAGA T., YAMADA K. & DUWAL R. K. 2019: Three new species of the flower bug genus Orius (Hemiptera: Heteroptera: Anthocoridae) from Nepal. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **59**: 391–401.
ZETTEL H. 1999: Notes on the genus Distotrephes (Heteroptera: Helotrephidae): new species from Thailand, Laos, and China, a key to species, and first description of the macropterous morph. *Acta Societatis Zoologicae Bohemicae* **63**: 251–266.
ZETTEL H. & GAPUD V. 2008: Notes on the endemic Philippine genus Orthosaldula (Hemiptera: Heteroptera: Saldidae), with descriptions of two new species. *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* **48**: 319–329.
ZRZAVÝ J. & ŠTYS P. 1994: Origin of the crustacean schizoramous limb: A re-analysis of the duplosegmentation hypothesis. *Journal of Evolutionary Biology* **7**: 743–756.
ZRZAVÝ J. & ŠTYS P. 1995: Evolution of metamerism in Arthropoda: Developmental and morphological perspectives. *Quarterly Review of Biology* **70**: 279–295.
ZRZAVÝ J. & ŠTYS P. 1997: The basic body plan of arthropods: insights from evolutionary morphology and developmental biology. *Journal of Evolutionary Biology* **10**: 353–367.

SUMMARY

This biography and personal memories of Professor Pavel Štys (1933–2018) are Czech translations of the English texts published in *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* along with his bibliography and annotated list of taxa he described (see Kment et al. 2019). For previous biographies of Pavel Štys see Vilímová (1995), Okáli et al. (1996), Papáček & Vilímová (1999), Kment (2008a), Papáček et al. (2008) and Skuhravý (2008). In addition we provide here a list of taxa dedicated to Pavel Štys.

Petr KMENT, Entomologické oddělení, Národní muzeum, Praha

Petr BAŇAŘ, Entomologické oddělení, Moravské zemské muzeum, Brno

Svatopluk BÍLÝ, Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská, Katedra myslivosti a lesnické zoologie, Praha

Dominique PLUOT-SIGWALT, Museum national d'Histoire naturelle, Paris

Dan A. POLHEMUS, Department of Natural Sciences, Bishop Museum, Honolulu

Randall T. SCHUH, Division of Invertebrate Zoology, American Museum of Natural History, New York